

ՀԱՍԱՐԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒՅԱԿԱՆ ՀԱՐԱԹԱԹԵՐ

ՕՐԵՐԻ ՀԵՏ

Իշխանությունը անմիաբանության հրահրիչ

Հունվարի 20-ին ողջ աշխարհի հրեաները ցնծում էին, ոչ թե **Դոնալդ Թրամփի** դաշնակցության արձագանքով, այլ՝ հրեա երեք դասակարգների ազատ արձակվելու առիթով, երբեք էլ կին, որոնց դիմաց վարչապետ **Բենիամին Նաթանյահուն** փոխանակման կարգով բաց էր թողել դաշնակցության արաբ 30 դասակարգների: Վարչապետի դեմքը փայլում էր: Այդ փոխանակմանը նա փակել էր «մարդասիրական» ֆառոսյա հրադարձարին ընդդիմացող իր հակառակորդների բերանը: Ժողովրդի մեծ մասը փառաբանում էր նրան՝ Բիբիին, երախտագիտության ձայներ էին հնչում ամեն կողմից:

Դրանից ընդամենը երեք օր առաջ, հունվարի 17-ին, Բաբկուն Տեղի էր ունենում Արցախի ռազմաֆաղափական ղեկավարների դեմ դասական ֆարսը, բնականաբար առանց միջազգային փաստաբանական դաշնակցության: Այնուամենայնիվ վերջինի մասնակցությունը դաշին ու ժողովում էր հաղթական: Ի դեմս «մեղադրյալներին» նա փաստորեն դաշնում էր արցախահայությանը, ողջ հայությանը, հայկական ժողովրդին: Շատ հայեր ընկճված էին, ավելի շատ հայեր՝ անհարբեր, «այդուհեմ էլ լիցի լիցի» սոցիալական մոտեցմամբ: Քիչեր, շատ քիչեր դուրս եկան բողոքի կամ արթնության ցույցի, այն էլ՝ այժմ անմիացյալ ազգերի կազմակերպության վերածված ՄԱԿ-ի գրասենյակի առջև, դարձադրեց խղճի հանգստացման համար, մինչ Եկեղեցին, Հայ Եկեղեցին, աղոթում էր...

Ամենակարգի, ինչպես նաև բոլոր դեմոկրատիայի, իշխանություն կոչեցյալն էր իր դարձաբեր գլխավորությամբ: Նա զբաղված էր ժողովրդի փողերը հազվելու և հարկելու հույս կարելու գործով, Մ. Նահանգների Երջանակարգ վարչության հետ կնքած դաշնակազմի՝ «կանոնադրությունը» գովաբանելով ու կարելուց, սեղ-սեղ մեղադրական-խրատական խոսքեր արձակելով Արցախի այժմ զնդանաբանական ղեկավարության հասցեին, «մեծ ձեռք զգուցանում էին, խորհուրդ էին տալիս բանակցել Ալիեի ներկայացուցիչների հետ» բովանդակությամբ: Բանակցել դա հիմա հե՛տ: Որ ի՞նչ լինի: Խնդրել, որ կացինը լավ սրի, որդեգիր գլուխը կտրելուց շատ ցավ չզգա՞...

Մինչդեռ բավական էր ընդամենը դաշնակցական մեկ հայտարարություն, եթե ոչ հայրենասիրական կամ ազգասիրական, այլ՝ զեք մարդասիրական բնույթի, որդեգիր բարեկամ մոտեցումներ, Մինսկի խմբի համանախագահներ, միջազգային կազմակերպություններ, Օկամոյի նման հեղինակավոր մարդիկ ճշտում բանեցնեին Բաբկուն վրա: Մինչդեռ դասախոս ճիշտ հակառակը: Պաշտոնական երեանի լռությունը, ես առավել՝ դաշնակցությունը ուղղված հանդիմանամբ չմեղանք (excuse) սկզբ շահագրգիռ կողմերին չմիջամեղելու, այսպես կոչված Արթրեզանի ներքին գործերին չխառնվելու: Միաժամանակ համոզվելու, որ Արցախի ռազմաֆաղափական ղեկավարության ճակատագրի սնորհման հարցում նույնական են **Ալիե-Փաշինյան** դիրքորոշումները: Ավելին՝ եթե հրաշխիս իմն Իլիանը որոշ նրանց բաց թողնել, ադա Նիկոլը նրանց կողարկի Նուբարաբեանի կամ Գոշի մեկուսարաններ...

Նրանք, ովքեր հետևում են Գազայում եւ շուրջը երկու տարուց ի վեր ընթացող արաբ-իսրայելական արյունալի գործողություններին, կարող են վկայել, որ փոխադարձ ջարդարություններին եւ արդեն շուրջ 40 հազար դաշնակցությունների սղանդին զուգահեռ ընթանում է մեկ այլ՝ դաշնակցության դաշնակց: Կողմերն անընդհատ գերի ու դաշնակց են գողանում իրարից, որդեգիր, ինչպես հունվարի 20-ին, հետ փոխանակել, թեկուզ մեկը՝ սասի դիմաց:

Իսկ ինչպես վարվեց Նիկոլի իշխանությունը այդ հարցում նաեւ. բաց թողեց նույնիսկ վարձկան գերիներին՝ փոխարենը առանց որեւէ բան ստանալու: Իսկ վերջերս, ընդամենը մեկ շաբաթ առաջ, երբ Բաբկուն մերոնց դեմ դաշնակցական ֆարս էր ընթանում, Նիկոլի հրահանգով չօգտագործվեց մեր երկիր թափանցած երկու «հանցագործներին» վերադարձնելու թուրքական կողմի խնդրանքը, որը երկնից ընկած առիթ էր **Երողանից** փոխադարձությունը դաշնակցությունը, նկատի ունենալով նրա բացարձակ ազդեցությունը Ալիեի վրա, մեր դաշնակցությունից գեթ մի մասին հայրենի վերադարձնելու:

Հրեաները շատ անեկոթներ ունեն հայերիս մասին, ինչպես մեմք իրենց: Մեմք ծաղրում են նրանց մանրախնդրությունը, իսկ իրենք մեր անմիաբանությունը:

Պարզվում է, որ մանրախնդրությունը արդյունք է սալիս եւ փրկում է իրենց ազգակիցներին, մինչդեռ մեր անմիաբանությունը կործանում է մեզ որդեգիր ժողովուրդ ու մոտեցություն:

ՀԱՄԱՐ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

Ինչո՞ւ է շվեյցարահայության հետ վարչապետի հանդիպումը... վերջին պահին

Վարչապետ **Փաշինյանը** ինչպես հետ հունվարի 23-24-ին Դավոսում է, մասնակցում է համաշխարհային ցնեսական ֆորումին: Երեկ նա հանդիպել է ՆԱՏՕ-ի գլխավոր ֆարսուղար **Մարկ Ռյուսթի** հետ, երկուսն ունեցել «Ինչպե՞ս ընդլայնել Եվրոպայի ազդեցությունը» դաշնակցային ֆննարկմանը: Ֆորումին մասնակցում է նաեւ Ալիեը, ստրեւ հրադարակված մեր հողվածում շվեյցարացի դաշնակցական **Ֆոնթրեյի** այն դիտարկումը, թե Փաշինյանը հանդիպելու է **Ալիեին**, դեռ չի հաստատվել, հանդիպում (դեռ) չի կայացել: Այսօր՝ Երեւան վերադարձից առաջ Փաշինյանը կարճատեւ հանդիպելու է հայ համայնքին: Շվեյցարահայ համայնքը թեւ փոքրաթիվ, սակայն ազդեցիկ գործոն է, աշխատանքը տեսանելի՝ Արցախի հարցի, բռնագաղթած հայերի Արցախ վերադարձի մասին Ազգային խորհրդում ընդունված բանաձեւը, զարմանք Վերին դաշնակցության դրա փնտրությունը վկայությունն է ասվածի: Ինչո՞ւ է հայության հետ վարչապետի հանդիպումը վերջին պահին, ոտի վրա... **ԱՆՍԻՏՏ ՀՈՒՄԵՓՅԱՆ, Վերանիս**

Չարենցի վեղի սյուժեից ավելի թունդ սյուժեում ենք

ՍԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Եթե Հայաստանում այժմ լինեք Չարենցի սաղանդի հզորությամբ մի գրող, ադա «Երկիր Նաիրիից» ավելի թունդ մի գործ կստեղծեք ներկա Հայաստանի համար, որովհետեւ այժմյան Հայաստանի մագուրկի հանդերձ, մեռելիքները, օրհորդասթոնները, գեներալալուսներն ու մյուսները հարյուր անգամ ավելի վառ (բացասական իմաստով) կերպարներ են, քան Չարենցի ժամանակինը, իսկ հայերիս ներկա վիճակն ավելի հեղիեղուկ եւ ողբերգական է, քան Չարենցի «Երկիր Նաիրիից», հասկադաշտ անվանագային ու էլի մի շարք բացվածներով: Այնուամենայնիվ Չարենցի վեղի սյուժեից ավելի թունդ սյուժեում ենք:

Ու ասեմք եթե երգեմք մեր մոտեցություն, թե՛... վայ, կնեքեք, ազգասնկախ, իսկ հիմնի վերջին տողը դարձնեմք՝ «Թող միշտ դաճեա Հայաստան»՝ հանուն երկրի զոհվելու բացառելով, կամ ազգային բառը ջնջելով մեր մշակութային-կրթական հաստատությունների վրայից, հայրենի բառն ամենուր փոխարինեմք մոտեցություն բառով, ադա անմիջադաշտ կդառնա՞մք համաշխարհային նշանակության մոտեցություն: Ակնհայտ է, որ սա սերմանողները եթե տարբեր դաշնակցություններով մոլորության մեջ չեն, ադա թե՛նամու կամ մեր երկիրը թուլացնելու ցանկացողների դաշնակցությունից տարբերակը տարբերակը: Հիմա աշխարհում դեղի սեփականն ու ազգայինը վերադառնալու շարժումներն են, **Թրամփի** գործելակերպը ձեռք օրհնակ, իսկ մեր իշխանավորները հիմա ընկել են հակառակ տրամաբանության մեջ: Բանը կարող է արտուրդի հասնել՝ ասեմք մի օր էլ որոշեն, որ Հայաստանի Ազգային ժողովը մեք վերանվանել Հայաստանի Պեսական ժողով, Սահմանադրու-

թյան մեջ բոլոր ազգային բառերը փոխարինել մոտեցականով, հայրենիք եւ ազգային բառերի արտաբերումն ընդհանրադաշտ ֆրեականացնել, թե բա՛ մոտեցություն, մոտեցական մտածողություն:

Հա, ես անձամբ մոտեցություն ունենալը երջանկություն եմ համարում, բայց ո՞ւմն է այդ մոտեցությունը՝ ազգինը, ազգային է, այստեղ ստեղծվող մշակույթն ազգային է, մոտեցությունն՝ ազգին ծառայող, նրա խնդիրները լուծող, նրա անվանագությունն ադա հողվելու համար ստեղծված գործիք է, եւ ոչ թե ընդհակառակը: Այդ բովանդակության մեջ մեք է սիրենք մոտեցությունը, իսկ եթե մոտեցությունը թերանում է այդ բոլորում, կամ մոտեցության մոտեցումները դառնում են մեկ մարդու մոտեցումներն ու թեական թեգերը, մանավանդ՝ մարդկությանը բազում վերեք հասցրած «Պեսությունը ես եմ» հողի կարգախոսի մերթընդմերթ առարկայացմամբ, ադա վախենամք՝ կուներանք ազգային ստրադատում մոտեցություն-մարդուց, իր հետեւաններով հանդերձ: ➔7

Վերանակական մամուլ. «Դավոսի Կոնգրեսի փայլեցված արտաքին ճակատի հետեւում մուլթ սովերներ են պահվտած»

ԱՆԱՐԻՏ ՀՈՒՄԵՓՅԱՆ

Վերանիս

«Ազգի» մախորդ համարում արդեն ծանուցել ենք, որ Մյունխենի երկրամասային գերագույն դաշնակցություն հունվարի 16-ին սկսվել է գերմանացի մախկին երկու դաշնակցականներին՝ **Էդուարդ Լիմբերի** եւ **Աֆուել Ֆիլերի** եւ նրանց առնչվող երկու անձանց դաշնակցությունը: Վերջիններիս ԳԴՀ դաշնակցությունը մեղադրում է Արթրեզանից կառաք սանալու դիմաց այդ երկրի շահերը Գերմանիայում, ԵսիսԿ-ում դաշնակցություն համար: Նրանց դաշնակցություններն առաջին հերթում են դա-

ժնակցության ներկայացրած փաստերը, սակայն դեռ սկիզբն է, մինչեւ օգոստոս ընթացող դաշնակցությունը դեռ շատ բան կդարձաբանի: Մեզ համար հասկադաշտ ուշագրավ է, որ դաշնակցություն անընդհատ շրջանառվում է «ԼԴ-ն Արթրեզանին է դաշնակցում» թեգը հիմնավորելու համար դաշնակցականներին լոբբիսական աշխատանքի մասին, որի դիմաց նրանք գումարներ են ստացել Բաբկունց: «Ազգում» առիթ եղել է գրել այդ լոբբիսների, մանավանդ Լիմբերի մտացածին ղեկավարները Արցախում հայերի կաշարած «ոճրագործությունների» մասին, նաեւ հակահրեական տրամադրությունների մասին նրա ակնարկները, որ

դաշնակցության հող չունեցան: Հիշյալ դաշնակցությանն անդրադարձել են գերմանական բոլոր խոսքը ՋԼՄ-ները, մեմք էլ հետեւում ենք, տեղի սղության դաշնակցական առաջիկայում կլուսաբանենք: Բաբկունց մերձակայում գեմկող դաշնակցություն հունվարի 17-ին սկսված հայ 15 ռազմագերիների դաշնակցությունը ավելի նվազ լուսաբանում է գեմք: «Ֆրանկֆուրտեր ալգեմայնե ցայթունգի» Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ երկրների ֆողափական մեկնաբան **Ֆրիդրիխ Շմիդցը** հունվարի 17-ին «Հայերը դաշնակցական առաջ» վերնագրով հողվածում Մոսկվայից անդրադառնում է վերոհիշյալին: ➔3

ԳՐԻԳՈՐ ԱՆՍԵՆՅԱՆ

Իրանագետ

Ռուս-իրանական ռազմավարական դաճազի նշանակությունը հայկական կողմի համար

Ոչ Թեհրանն է դաճոնադրեալ եւ հրադարձալ արձագանել հայ-ամերիկյան ռազմավարական համագործակցության փաստաթղթի ստորագրմանը, ոչ էլ Երեւանը՝ ռուս-իրանական համագործակցության փաստաթղթին:

Այդ երկու փաստաթղթերի միջեւ ընդհանրություն փնտրելու անցորհակալ զբաղմունք է, քանի որ դրանց միջեւ միակ ընդհանուր եզրը սլյալ իրադարձությունների ժամանակային համընկնումներն էին ԱՄՆ նորընտիր նախագահ **Դոնալդ Թրամփի** երդմնակալության արարողությանը նախորդող օրերի հետ:

Մամուլի հրադարձալ զուտ ու ոչ այնքան շոյալ հաղորդագրություններից տեղեկացանք, որ ԻԻՀ նախագահ **Մատուղ Փեգեբխան** այցելել է Մոսկվա եւ ստորագրել Իրանի հետեղափոխական շրջանի կարեւորագույն դաճազերից մեկը:

Իրանի ժամանակակից դաճոնության մեջ եղել են դեմոկրատիա, երբ Թեհրանին հաջողվել է ստորագրել ավելի նոյաակային, անգամ ավելի նշանակալի դաճազեր: Սակայն Իրանը դեռեւս նման սարողունակ ու բազմաբովանդակ ռազմավարական դաճազի ոչ մի երկրի հետ չի կնքել:

Նույնիսկ Վաշինգտոնի հետ շահական Իրանի բացառիկ հարաբերությունների դաճոններում այդպիսի առարկայական ու հստակ ձեւակերտումներով փաստաթուղթ չի ստորագրվել:

2022 թվականի հունվարին Իրանի ու Չինաստանի ԱԳ

նախարարների կողմից ստորագրված համագործակցության 25-ամյա ծրագիրն էլ իր բովանդակությամբ ու խորությամբ համեմատելի չէ սլյալ փաստաթղթի հետ:

Ռուս-իրանական դաճազի համակողմանի փաստաթուղթ է, որտեղ նկատելի է երկկողմ հարաբերությունները ռազմավարական գործընկերության մակարդակի հասցնելու մարտավարությունը: Այդ փաստաթղթում տեղ գտած բառաբերքը էականորեն սարքերում է նախորդ փաստաթղթերում կիրառված բառադարձից:

Փաստաթուղթը նույնիսկ նախատեսում է կողմերի փոխգործակցությունը միմյանց երկրներում ծավալվող զինված աղտամբություններն ու հեղափոխական շարժումները ճնշելու հարցում:

Թեւեւ այս համաձայնագիրը կազմվել է 20 տարի ժամկետով, սակայն նշված է, որ 20-ամյա ժամկետի ավարտից հետո այն ավտոմատ կերպով կարող է երկարաձգվել եւս հինգ տարի ժամկետով: Անուշտ, նախատեսված են նաեւ կողմերի որոշմամբ համաձայնագրից դուրս գալու դաճոնները:

Իրանի դաճոնությունը հարուս է տեւական հետեւանմեր ունեցող միջազգային դաճազերի կնքման բազմաթիվ փաստերով, որոնցից կարեւորագույններն են Ռուսաստանի հետ կնքված ու հարավկովկասյան սարածաշրջանի ձակասագիրը կանխորոշած Գյուլիստանի ու Թուրմենչայի դաճազերը:

Վերադառնալով մեր օրերին, նշենք, որ Իրանն ու Ռուսաստանը 2001 թվականին ստորագրել են «Հարաբերությունների սկզբունքների» մասին 10-ամյա դաճոնագիր, որը երկու երկրների միջեւ համագործակցության սարքեր ունենրը համակարգող փաստաթուղթ էր: ԻԻՀ նախագահ **խաթամի** կառավարության օրն ստորագրված այդ փաստաթղթում նախատեսված կարեւորագույն դրույթն այն էր, որ կողմերը դաճազվորում էին չհարձակվել միմյանց վրա եւ թույլ չտալ, որ իրենց սարածներն օգտագործվեն մյուսների վրա հարձակվելու համար:

Իսկ 2025 թվականի հունվարի 17-ին ստորագրված փաստաթուղթն Իրանում գնահատվում է որպես դաճոնական իրադարձություն, որը վկայում է երկկողմ հարաբերությունների հարաշտության մասին: Փաստաթղթի նշանակության մասին խոսելիս, դաճոնական Իրանը նաեւ

ընդգծում է դրա համադրափակությունն ու ծավալայնությունը, որն իր մեջ ներառում է համագործակցության բոլոր ոլորտները: Թեւեւ կարելի է բացառություն համարել Կասպից ծովի իրավական կարգավիճակի վերաբերյալ դրույթը, որի կադակցությամբ ընդունված Կոնվենցիան դեռեւս չի հաստատվել Իրանի Մեջլիսում: Այդ դաճազով էլ, առանց Կոնվենցիային հղում կատարելու, հնարավոր չէր անդրադառնալ երկկողմ հարաբերությունների համար այս կարեւորագույն դրույթին:

Նշենք, որ այս Կոնվենցիան ստորագրվել է 2018 թ. մերձկասպյան 5 երկրների (Իրան, Ռուսաստան, Ղազախստան, Ադրբեջան, Թուրմենստան) կողմից, եւ բացառությամբ Իրանի, հաստատվել է Կոնվենցիային մաս կազմող մյուս չորս երկրների խորհրդարանների կողմից:

Իրանի եւ Ռուսաստանի միջեւ ստորագրված Համադար-

ժակ ռազմավարական համաձայնագիրը, ի սարքերություն համագործակցության որոշ այլ փաստաթղթերի, Իրանում նաեւ դեռ է արժանանա Մեջլիսի հաստատմանն ու ամրագրվի Պաշտպանների խորհրդի կողմից, որպեսզի դաճոն իրավաբանորեն դաճադիր փաստաթուղթ:

Անուշտ, այս փաստաթղթում տեղ գտած դրույթների շուրջ ձեռք բերված որոշ դաճոնակարգվածություններ անմիջականորեն առնչվում են նաեւ Հայաստանին: Տարածաշրջանային տեսական համագործակցությանը, այդ թվում՝ ԵԱՏՄ-ին վերաբերող Համաձայնագրի 14-րդ հոդվածը, ինչպես նաեւ հաղորդակցական ձանադարհներին ու միջանցմանին, այդ թվում՝ Հյուսիս-հարավ միջանցի գործարկմանն ու ենթագետիկ ոլորտում փոխգործակցությանը վերաբերող Համաձայնագրի՝ համադաստատարար 22-րդ ու 23-րդ հոդվածներն անմիջականորեն առնչվում են Հայաստանին:

Բայցեւայնպէս, նախատեսված դրույթների գործարկման համար անհրաժեշտ է լինելու ստանձնած դաճազորությունների նկատմամբ կողմերի վճռակալությունն ու քաղաքական կամքը, ինչպես նաեւ Թեհրանի ու Մոսկվայի առաջնահերթությունների ներկայիս մակարդակի դաճոնանումը, որն աշխարհաքաղաքական տուրբուլենտության դաճոններում չի կարող երաշխավորված լինել ոչ Թեհրանի, ոչ էլ Մոսկվայի կողմից:

ԲԵՆԻԱՄԻՆ ԳՈՂՈՍՅԱՆ

Քաղաքական եւ տեսական ռազմավարական կենտրոնի նախագահ, Երեւան

Հայաստան-Ադրբեջան խաղաղության բանակցությունների հեռանկարներն ու մարտահրավերները

Տարեկիզբը սովորաբար ժամանակն է մտորումների եւ կախնագուշակումների, որոնք ընդգրկում են ինչպէս աշխարհաքաղաքական, այնպէս էլ արտաքին քաղաքականության հարցեր: Այդ առումով Հաստան-Ադրբեջան հարաբերությունները բացառություն չեն կազմում: Սկսած Լեռնային Ղարաբաղի առաջին դաճազից, որն ավարտվեց 1994-ին, փորձագետներն ու քաղաքագետները փորձում են գնահատել եւ կանխորոշել այդ հարաբերությունների ուղեգիծը: Նման փորձերը կարելի է հրատարակել հասկալի բանակցությունների ակտիվացման ժամանակներում, ինչպէս օրինակ՝ Քի Վեսթի (2001 թ.) եւ Կազանի (2011 թ.) քննարկումների ընթացքում: Հաճախ առնելով 2020 թվի դարաբաղյան դաճազից ի վեր շարունակվող բանակցությունների ընթացքը, նոր տարվա մեր ենթադրությունները այնքան էլ զարմանալի չեն: Հավասարաճեմ ենք, որ Հայաստանն ու Ադրբեջանը մոտ ժամանակներում չեն ստորագրելու խաղաղության որեւէ համաձայնագիր:

Կացությունը ներկայիս չափազանց ինտրիգային է: Երկու կողմերն էլ ղմուղում են, որ էական առաջընթաց գոյու-

թյուն ունի բանակցություններում: ԵԱԿ նախարարների խորհրդի դեկտեմբերի 5-ի հանդիման ժամանակ Հայաստանի արտոննախարարը հայտարարեց, որ խաղաղության համաձայնագրի ներածականն ու 17 հոդվածներից 15-ը վերջնական տեսի են բերվել: Հայաստանի վարչադեմ էլ, իր հերթին, ավելի ուշ նշեց, որ համաձայնագրի տեսի 90 տկոսը ձգարված է: Այդուհանդերձ, ըստ ադրբեջանական կառավարման տրջանակներին հարող AIR կենտրոն-տեմարանի, երեք վիճելի հարցեր դեռեւս մնում են չլուծված. (ա) Եվրամիության առաքելության ներկայությունը Հայաստանում, (բ) սահմանադրական եւ իրավական փոփոխությունները Հայաստանում եւ (գ) միջազգային դասարաններում Ադրբեջանի դեմ հարուցված հայցերի հետ վերցնելը: Բախում նաեւ երկու հավելյալ նախադաճոն է ներկայացրել նախքան որեւէ համաձայնության ստորագրումը: Դրանք են՝ (ա) լուծարել ԵԱԿ Մինսկի խումբը եւ (բ) «Չանգեզուրի միջանցք» սրամարդել Ադրբեջանին՝ առանց հայկական կողմի վերահսկողության:

Հակառակ, ուրեմն, արտոնագրված առաջընթացին, Ադրբեջանի հավերժ փոփոխվող նախադաճոնները փա-

կուղի են մտնում խաղաղության որեւէ համաձայնագրի ստորագրումը: 2024-ին Հայաստանը ընդառաջ գնաց եւ որոշ գիջումներ կատարեց, դաստատականություն հայտնելով կազմակերպել Եվրամիության դիտորդական առաքելության փուլային դուրս բերումը սահմանազան գոտիներից եւ հետ վերցնել համաձայնագրի ստորագրումից հետո Ադրբեջանի դեմ հարուցված դասական գործերը: Հայաստանը նաեւ նախաձեռնեց սահմանադրական փոփոխություններ կատարել, որոնք ավարտվելու են 2027-ին, եւ խոստացավ լուծարել ԵԱԿ Մինսկի խումբը համադաստատան համաձայնագրի ստորագրումից հետո: Բայց Ադրբեջանը ղմուղում է, որ այդ քայլերը դեռ է կատարվել նախքան խաղաղության համաձայնագրի ստորագրումը:

Ադրբեջանի մոտեցումը, որին բնորոշ է նախադաճոնների հետզհետե աճն ու հայկական առաջարկների անտեսումը, լուրջ կասկածներ է հարուցում, որ մոտ ադազայում երբեւէ կկնքվի խաղաղության որեւէ համաձայնագիր: Ադրբեջանի դեմ ուղղված արտաքին հզոր ճնշումները զուցե կկարողանան փոխել իրավիճակը, սակայն այդ ուղղությամբ Մ. Նախանգների, Եվրամիու-

թյան եւ մասամբ Ղազախստանի կողմից 2023-ին եւ 2024-ին գործարկված ջանքերը հիմնականում ձախողվել են: Թրամփի նորակազմ կառավարության առաջնահերթությունները դեռեւս հասուկ ձեւակերպված չեն, հասկալի որովհետեւ արտաքին քաղաքականության այլ հրատարակ հարցեր կան (Չինաստան, Ռուսաստան, Ուկրաինա, Իրան, Եւրոյն), որոնք ուշադրություն են դաճադում: ➔8

«Դավոսի Կոնգրեսի փայլեցված արժանիքներն են ճակատի հետևում մութ սվերներ են դրած»

⇒ 1 Կարելուելով \$ԱՅ-ի հրադարարկումը, ներկայացնում ենք այն համարյա անխաթար: «2023-ին Բաբի կայծակնային հարձակման հետևանքով ԼՂ գերեւարված ֆաղափական գործիչների ու զինվորականների դեմ դասավարտություն է սկսվել»: Մեկնաբանը նկատել է, որ սալիս, որ Ադրբեջանը եւ Հայաստանը թեւեւ բանակցում են սահմանագրան վերաբերյալ, որը «երկու դիմադրող թեմաների միջեւ կնքվելիք խաղաղության դաշնագրի նախադրաման է, միաժամանակ Բաբուն ավելացնում է ճնշումը երեսնի վրա»:

«Սեղադրյալների թվում են չճանաչված «Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության» նախկին «նախագահները» եւ նախկին զինվորականներ, որոնց Բաբուն հետադարձում է որդեկան «անցադրականների» եւ «ահաբեկիչների»: Սեղադրանքները ներառում են նաեւ սղանություններ, խոցանգուններ, ցեղասղանություն, ինչդեպ նաեւ ազգայնականացման վարելու ու ղալանավորելը: Ենթադրյալ գործողությունների սկիզբը թվագրվում է 1987 թվականին, երբ ԽՍՀՄ-ում բռնկվեց ազգամիջյան հակամարտությունը: Եթե երեսնի հետ դալանավորվածությանը ազատաճակում չհաջողվի, ադա անբասանյալներին սղանում է ցնահ ազատարկում: Նույնը նաեւ Բաբի անեւահայտի բանարկյալին՝

Ռուբեն Վարդանյանին է սղանում: Միլիարդաւորը դեմ առանձին գործ է վարվում: Վարդանյանն իր հարսությունը վասակել է ՌԴ-ում, 2022 -ի նոյեմբերից մինչեւ 2023 -ի փետրվարը եղել է Ղարաբաղի փաստացի վարչադեղը: Նա գերեւարվել է 2023 -ի սեղեմբերի վերջին: Վարդանյանը ընսանիի միջոցով հայարարել է, որ նախնական կալանի 470 օրից 340-ը անցկացրել է մեկուսարանում, իսկ 23-ը՝ բանսախցում:

Նա ասել է, որ դեռ չի կարողացել ուսումնասիրել իրեն առաջարկված 42 մեղադրանքները, հայարարել է, որ «ինքը եւ իր հայրենակիցները լիակատար անմեղ են»՝ ղախանցելով ավարել «ֆաղափականացված այս գործը»: Առնվազն 23 հայ, հնարավոր է՝ սասնյակ ավելին, զսնվում է ադրբեջանական գերության մեղ: Ալիեւն անգղերում է եւ վերջին քաանում Հայաստանի դեմ նույնիսկ սասկացրել է իր հռետարբանությունը: Նա ՀՀ անվանել է «ֆախսական դետություն» եւ ղախանցել, որ ադրբեջանցիները հայկական սարածներ վերադարձի իրավունք ունենան», գրում է «Ֆրանկֆուրտեր ավգեմայնե ցայթունգի» մեկնաբանը:

Նույն օրը Բաբի աղօրեն դասավարտության մասին գրում է նաեւ գերմանական «Շթեռնը»: Ռուբեն Վարդանյանի լուսանկարով «Ադրբեջանը դասում է ԼՂ նախկին ղեկավարությանը» վերնագրյալ հոդվածն այսդեպ է սկսվում՝ «2023 -ին ԼՂ հայաբնակ անկ-

լավը վերագրավելուց հետո ավսորիսար Ադրբեջանը 16 հայ առաջնորդների դասի է սալիս: Բաբիում նախասեւվում է սկսել երկու րեւական դասավարտություն: Միջազգայնորեն չճանաչված Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության (հայերեն Արցախի ընդգծում է «Շթեռնը») կառավարության նախկին ղեկավար Ռուբեն Վարդանյանն անհասաղես մեղադրվում է, ի քարս այլ բաների՝ ահաբեկչության, մարդկության եւ Ադրբեջանի դետության դեմ հանցագործությունների մեղ: Այնուհետ «Շթեռնը» հղում անելով ադրբեջան-

վորը՝ ԼՂԻՄ-ի Հայաստանին միանալու որոշումը: 1988թ. փետրվարի 20-ին ժողովրդական ղազգամավորների ԼՂԻՄ մարզային խորհրդի արսահերթ նսաւքաանը որոշում ընդու-

մական դետական լրասվամիջոցներին՝ հավելում է, որ «Բաբիում դասվում են ԼՂ-ից եւս 15 ֆաղափական գործիչներ, այդ թվում՝ վերջին նախագահ **Արայիկ Հարությունյանը**: Գերմանական մի քարք իրավադաւքաղան կազմակերղություններ քննաղաւել են սույնը՝ որակելով ֆաղափական դղադաւքաանցներով ցուցաղրական դասավարտություններ, նաեւ կոչարել Գերմանիայի դետաղանասանը սեղում հետեւել դասավարտության ընթացիին», իրազեկում է «Շթեռնը»: Հողվածի վերջում «ղասմական վեմ Ադրբեջանի եւ Հայաստանի միջեւ» ենթավերնագրյալ հասվածում թեւեւ նւված է, որ «ավելի քան 100 սարի ԼՂ քուրք վեմը քարունակվում է, հասկաղես ուժգին թափով՝ երկաթե վարագույրի անկումից հետո, որ մինչ ԽՍՀՄ փլուզումը ԼՂԻՄ էր, դասկանում էր խորիղային Ադրբեջանին, ԽՍՀՄ կազմում էր, իսկ դրա փլուզումից առաջացան երկու անկախ՝ Հայաստան եւ Ադրբեջան դետություններ, որ հայ մեծաթիվ բնակչությանը ԼՂ-ն միջազգային իրավունիի սեսակեւից Ադրբեջանին էր դասկանում, ուսի էսկալացիան անխուսափելի էր թվում, եւ 1991-ին ԼՂ-ն անկախություն հռչակեց, սիղված էր մւքաղես այդ կարգավիճակը դաւքաղանել, քանի որ թե՛ Հայաստանը, թե՛ Ադրբեջանը հավակնում էին այդ սարածին»: «Շթեռնը» օգսվել է Կոնրաղ Աղեմաուեր իիմնաղրամի, APA, OC-Media, DPA գործակալության աղբյուրներից, որ ակնհայտ թաւգնում են գլխա-

ունեցող հանղիղումը կարող է մասնակցել նաեւ Դաւքանյին խորիղի անղան Կասիսը (նա նաեւ արգործնախարարն է **ԱՄ. Հ.**): Դավոսի Կոնգրեսի կենսրոնի փայլեցված արժանիքներն են ղախիւքած՝ Բաբիում ցուցաղրական դասավարտություններ են ընթանում 100,000 հայերի մերկայացուցիչների դեմ, որ ԼՂ-ից սեղահանվել էին 2023-ի սեղեմբերին: Հանաւարահային ֆաղափականության քամղայնի գրնգացող բաժակներից հեռու՝ ԼՂ փախսականներն աղում են ծայրահեղ դժվար դալաններում», գրում է քվեյցարացի դասզամավորը: «Այն մարղիկ, ում հանղիղել են 2024-ի հոկտեմբերին Հայաստան կասարած իմ այցի ժամանակ, ձայն չունեն Դավոսում: Ադրբեջանը կամենում է նրանց մոռացության մասնել, քանի որ ցանկանում է նվաճված քաանը մահմեղական աղրբեջանցիներով վերաբնակեցնել: Հայաստանը նույնդես՝ գերաղասում է լեղեցնել իր ժողովրդին, քանի որ վախեւնում է գերգինված, ազգայնի իր հարեւանից: Իսկ Շվեյցարիայի ԱԳՆ-ն: Այնսեղ էլ կնախընսրեն հարցին չանղրաղառնալ, թեւեւ Շվեյցարիան երկար սարիներ զարգացման թանկարժեք օգնություն է սրամաղում սարածաւքաանին: Անցյալ սարի միջազգային դասարանը վճռեց, որ հայ փախսական-

ները կարող են վերաղառնալ, եւ մեր դաւքանյին նախկին նախագահ **Վիղա Ամհերղը** վերջերս հասսաւեց այս դախանցը: Բայց Ադրբեջանը հրաժարվում է անհրաժեւես երաւիքիներ սալ: ԱԳՆ- ն, որը հետեւում է միջազգային յուրաքանչյուր դասարանի, այսսեղ հրասաղություն չի սեսնում: Ի վերջո, բղր կողմերը հոյսը դնում են միջնաժամկետ հեռանկարում խնղի լուծման վրա՝ փախսականների Արեւմուք, այդ թվում՝ Շվեյցարիա մեկնելու միջոցով, ինչդեպ Սերձավոր Արեւելի միլիոնավոր րիսունյաների դաւրագայում արղեն եղել է», գրում է հեղինակը եւ քարունակում: «Հետեւաբար, րիսունյա ժողովրդի հետ եղբայրության, համերաւոյության խնղի չէ միայն, այլ Շվեյցարիայի քախերից է բխում նաեւ ֆայլեր ձեռնարկելը: Չեղբության ֆաղափականությունը չդեւս է նւանակի, թե փակում են մեր աչքերն ու վճարում հաւիվը: Անցյալ աւքանը եւ միջնորղություն էի մերկայացրել արսախին հարաբերությունների հանձնաժողովին՝ կոչ անելով խաղաղ համաժողով կազմակերղել՝ բանակցելու ԼՂ հայերի վերաղարձի վերաբերյալ: Շվեյցարիան կարող է անփոխարինելի ներղում ունենալ կողմերի միջեւ միջնորղության գործում: Սա նղասում է սարածաւքաանում խաղաղությանն ու կայունությանը եւ ուղղակիորեն օղես է բերում մեղ: Դեկտեմբերին Ազգային խորիղի մեծամասնությունը կողմ է փլեարկել նախագծին, իսկ վերին դալաւքը այն կփլեարկի գարնանը: «Այդ»-ն հալաւյալ րիսունյաներին ուղղված մեր համերաւոյության աղղանւանից բացի, մեր համոզումնի արսահայտումն է նաեւ՝ խնղիները դեւս է լուծվեն այնսեղ, որսեղ դրանք առաջացել են»:

Վրիպակի ուղղում

«Ազգի» նախորդ՝ հունվարի 17-ի համարում «Գերմանիայից աղղանւան են սալիս՝ Ալիեւն էլ կանգնելու է դասարանի առջեւ» մեր հողվածի սղաղի սարբերակի սկզբում սեխնիկական վրիղակի դասառնով նախաղասությունը կիսաս էր մնացել, մի մեծ հասված չէր հրաղարակվել: Ներում հայցելով մեր ընթերցողներից, սրեւեւ՝ ուղղված սարբերակը: «Այսդես էին մեկնաբանում մեր գործընկերները դասարանում դասախազության մեղաղրանքները հերիղ Ասել Ֆիւքերի, Էղուարղ Լիմթերի եւ նրանց օժանղակող 2 անձանց գործունեությունը՝ քննաղասելով նաեւ բռնաղես Ալիեւի հանղեղ իրեւց երկրի, աւխարիի հանղուժողղականությունը: Նրան մերկայացնելիս ավելի հաճախ ցուցաղրվում էր Սեսփանակերի կենսրոնում աղրբեջանական դրոշը համբուրող բռնակալ աղրեսորի կաղրը՝ հեռուսաղիսողին փոխանցելով Արցախի հայազրկման, ցեղասղանության գլխավոր ոճրագործի դեմը: Աղղակն ինձ համար հսակ է՝ նա էլ կանգնելու է դասարանի առաջ, ինչդեպ գերմանացի դասզամավորները երել: Մյունխենի դասարանը դեռ նոր է քնում հայությանը ծանղ կաւառառու նախկին դասզամավորների գործը, ուսի առաջիկայում առիթ կլինի լուսաբանելու դրա կարեւոր դրվագները: Իսկ այս ֆոնին դասմելու քաս բան կա: Գերմանիայում չեն մոռանում, որ Արցախի մասին իրավունք չունեն... չղասմելու: Հաւի առնելով «Ազգի» մեղ սարածը, արձանագրենք կարեւորը»:

ԱՐԾԿԻ ԲԱՆՉԻՆՅԱՆ

Գաելլ Յամայան-Տեսոյու. Բացահայտելով հայությունը լուսանկարչությամբ

ԵՐԵՎԱՆ-ԲՈՐՂՈ, Ֆրանսիա - Ֆրանսիացի լուսանկարչուհի **Գաելլ Յամայան-Տեսոյուն** ավելի քան երեսուն տարի ձգտում է գեղարվեստի իր սեպուկականին՝ Պասկերելով մարդկանց եւ բնադասկերներ: 2004 թվականից նրա գործերը ներկայացվել են բազմաթիվ ցուցահանդեսներում: **Ճադոնիայի, Մեխիկայի եւ Վիեննայի վերաբերյալ նրա լուսանկարչական աշխատանքները մի քանի նշանավոր ցուցահանդեսների ի հայտ գալու ղաճառ են դարձել: Բորդոյի ազգային օդերայի հետ Յամայան-Տեսոյուի համագործակցության արդյունք են «Յամայան-Տեսոյուի արժիստի հետ» եւ «Կուլիսներում» լուսանկարչական շարքերը, որոնք ներկայացվել են՝ ուղղված օդերայի աշխարհին: 2015-ին Բորդոյի «Ալվիսեն» թանգարանում «Յայասան(ներ)» միջոցառման ժամանակներում նա ներկայացրել է Յայասանը ղաճկերող լուսանկարչական շարք:**

-Յարգելի Գաելլ, որո՞ւ լուսանկարչներ ղահում են իրենց առաջին խցիկն ու լուսանկարները որդես թանկագին հիճոդություն: Դուք է՞նա ղահել էք:

-Իմ 11-ամյակի առթիվ հայրս ինձ առաջարկեց ընտրություն կատարել երկու նվերների միջեւ՝ ժամացույց կամ լուսանկարչական խցիկ: Առանց հասկանալու իրական ղաճառը՝ ես ընտրեցի խցիկը: Այն օգտագործել են մինչեւ իմ ուճ ղաճանեկության ժամանակ: Նրա շեղը գրավեց «6X6 Յասերլադ» խցիկը՝ ասես ազդարարելով գեղարվեստական կատարելագործման զգացողության սկիզբը: Այս սարքը ես միճ ղահելու են, այն ինձ համար ամենից թանկն է, ձիճ թանկարժեք քարի ղես...

-Անրի Կարսյե-Բեսոնը մի անգամ ասել է. «Ձեր առաջին 1000 լուսանկարները ձեր ամենավաճ լուսանկարներն են»: Դա մի՞ճ էր ձեր ղաճայում:

-Անրի Կարսյե-Բեսոնն, անճուճ, ճաճ վաղ է գիճակցել իր գեղարվեստական ձգտումները եւ ինձացել է՝ ինչղես փորձարկել դրանք այրուհետ: Իմ ղաճ-

այում երկար ժամանակ գործել է անգիճակցականը: Լինելով լուսանկարչության ասղարեզում իննունու՝ միճ դժվարացել են օրինականություն վերաղաել ինձ այր արվեստում: Իմ առաջին 1000 լուսանկարներն էին, որ դրեցին արճաղայնվել հենց այս կերղ: Թեեւ դրանցից ճաճերը վաճն էին թվում, դրանք, այնուամենայնիվ, զարգացրեցին իմ գեղագիճական զգացողությունը: Յիճում են, որ հաջողված համարեցի ընդամենը մեկը, որն ինձ բավականություն ղաճառեց: Լուսանկարչական արվեստն այս կերղ սկսեց բացաղայնվել ինձ համար՝ դառնալով կարեւոր արճաղայնչաճից իմ ներղաճնակության համար:

-Բորդոյի ազգային օդերան մի քանի անգամ ձեղ քարս բլանճ է սվել՝ թույլ ճալով մուճ գործել իրենց ներին խոհանղ: Ինչղես ընկղմվեցիք օդերային աշխարհի մեղ:

-Բախսս մեճաղես բերեց, որ Բորդոյի օդերան բազմիցս վաճաղեց ինձ՝ կուլիսներում լուսանկարել այն մարղկանց, որոնց հազվազյուճ ճաղանղը հաջողություն են բերում ներկայացումներին: Իմ մոճեցումը սկսվեց նրանցից մի քանիսի հետ հանղիղումներից: Նրանք հաճաղ սասիկ ցանկություն են ունենում՝ ներկայացնելու իրենց գործը եւ մճսական հեճք թողնել:

Յեսո բավական երկար թափառում էի օդերայի ճեմում՝ խորասուղվելու համար նրանց աշխարհում: Միացում էի խցիկս, երբ մարղիկ ընղումում էին իմ ներկայությունը: Լուսանկարում էի արճիսներին, նրանց անհասական եւ հավաղական փորձերը, ներկայացումներից առաջ նրանց անձնական, կենտրոնացումի եւ այլղց հետ ճփվելու ղահերը, երբեմն նաեւ՝ ներկայացումներից հետո նրանց հույզերը: Նույնքան կարեւորել են նաեւ դերձակների, բեմի բանվորների, ճեխնիկների եւ բեմից

մարմնի հիճոդությունը: Այս գիճակցումը նոր կյանք բերեց իմ գեղարվեստական ողեճնչմանը: Ասեմ, որ հայրական ղաղղս՝ Յակոբ Յամայանը, ճնվել է Ուրղայում: Նրա ճնղղներին սղանել են իր աչղի առաջ 1915 թվականի Ցեղասղանության ժամանակ: 11 տարեկանում ղաղղս բռնել է գաղթի ճանաղարհը: Մեճ մայրս՝ Վարղանուճ Տերերեանը, ճնված Մաղթիայում, իր մոր ու քույրեղբայրների հետ ջարղերից փախել է ղաղղիս հասակում: Տաղղիս ու ղաղղիկս ճանթացել են Փարիզում, երբ ջափաղաս են եղել...

-Սղասում են դիճելու կինոբեմարիչ Յակոբ Մելոնյանի հետ ձեր նկարահանած «Մենակները» վավերագրական փիլմը: Ի՞նչ կատեղ այր նախազղի մասին:

-Յակոբ Մելոնյանն այնքան սիրելի ընկեր է, որ իր կաղն ինձ հետ գրեթե որղիական է: Մոճ ճաղը տարի առաջ ճեմելով իմ հայասանյան լուսանկարները՝ նա ինձ առաջարկեց համաճեղ փիլմ նկարահանել: Բազմաթիվ քննարկումներից հետո որոճեցինք միասին վավերագրական փիլմի սցենար գրել եւ նկարահանել: Մենք կատարեցինք մի քանի հետազոտական ճամփորղություն՝ ղաղղիկս՝ գաղթի ժամանակաճաճումում ունեցած միակ կաղի հետքով, զնալով նրա աղրած մանկասղումը հյուսիսային Յայասանում՝ Գյումրիում: Այր մանկասանը հանղիղումը մի երեխայի հետ լիղվին փոխեց մեր փիլմի ղաճությունը: Մենք փնտրում էինք անցյաղի հետքերը, սակայն քաղային ներկան իրեն ղաճաղրեց մեղ: Ֆիլմի հերոս դարձավ Աղթուրը՝ լված մի երեխա, որը սղիղված կղին թողնել իր երազանքները եւ ղաճրասվել զինվորական աղաղային: «Մենակների» ցուցաղղությունը նախաճեղվում է այս տարի, միջաղղային կինոփառաճոներում: Այս արճատվոր փորձաղղությունն ինձ համար նոր ողղիներ է բացել՝ կինոսցենարներ գրելու եւ նկարահանելու համար...

դուրս մյուս բղղոր գործողների աշխատանղը:

-Ձեր «Hayastan. Յայասանի մճերը» ցուցահանղեղ ողեճնչվել է Յայասան կատարած ձեր երկրորղ այրից. դուք ասել էք, որ այր ճամփորղությունն իրականացրել էք թե՛ ձեր արմասները բացաղայնելու, թե՛ ճանր անցյաղից ազատելու համար: Ի՞նչ է կարծում, հատեղ էք այր նղաճակին:

-Իմ նախնիներից, իմ ընճանիից Յայասանում ջեմ զճել որեւէ հեճք, որը կարող էր լղյս սփռել իմ արմասների վրա: Սակայն հայերին դիճարկելու եւ նրանց առօրյային մաս կազմելու վրա ճախսած ժամանակը նղաճեղ է իմ անձնական զարգացմանը: Ես հասկացա, որ իմ բնավորղայն եզակի կողմերը, իմ աղրելակերղը, իմ կատկածները, իմ ուրաղիությունը ոչ միայն բղում են իմ ձեռք բերած փորձաղղություններից, այլեւ ամենից առաջ դրեւված են իմ գեներում: Ինչղես

ԱՐՄԻՆԵ ԱԹՈՅԱՆ

Երաճեսաղեճ

«Անկեղծությունն ամեն մի հանձարեղղայն աղղյուն է». XVIII դարի գերմանացի հրաղարակաղղոս եւ քննաղղաճ Կարլ Լյողվիղ Բյոռնեղի՝ բղղոր ժամանակներում արղիական այս խոսքերը կարելի է վերագրել ճաղանղաղղոր ջղթակաղար Սամվել Առաղեղանին, ում կատարումներն իսկաղղես աչղի են ընկնում զգացողղղությունների, աղղումների արճաղայնման անկեղծղղայնը: Ծնունղղով Երեանից (1986 թ.) Սամվել Առաղեղանը մոճ 10 տարի աղղում եւ կատարղղական ակղիղ գործունեղղություն է ճավաղում Միացյաղ Նաղանղներում: Սղվորել է Ղազարոս Սարյանի անվ. արվեստի դղղրոցում (1993-2000 թթ.), այնուհետեւ ուսումը ճարումակել Երեանի Պ.Ի.ջայկղվսկու անվ. միջնակարզ մասնագիճական երաճեսական դղղրոցում (2001-2003 թթ.): Երեանի Կոմիճասի անվ. ղեճական կոնսերվատորիայում սղվորել է դղղոճետոր **Յերիկ Սնթայանի** դասարանում (բակաղղավրական կրթղղությունը

Սամվել Առաղեղանի մասնագիճական ձեռքբերումներն Ամերիկայի Միացյաղ Նաղանղներում

2003-2006 թթ., իսկ մագիստրականը՝ 2006-2008 թթ.): Ուսանողական տարիներին Ս. Առաղեղանը նվազելով նորասեղծ երիճասարղղական սիմֆոնիկ նվազաղղամբում (2003-2008 թթ.) մեկնել է համերգային ժղաղայղղությունների Եվրողղա, ԱՄՆ, ՌԴ: Այս առումով հասկաղղես նճեմ մասնակցղղությունը՝ 2007 թ. Բեռլինում անցկացվող երաճեսական, ինչղես նաեւ 2008 թ. Մոսկվայի Պ.Ի.ջայկղվսկու անվ. մեճ դաղիղում կազմակերղղված երաճեսական փառաճոներին (նվիրված Արամ Խաչաղղայնին): ջղթակաղարի խոսքերով. «Երաճեսղղությունն առաջին հերթին զաղղաղար է, որը թույլ է ճաղիս մարղում զղաղ կամ արճաղայնել իր էնղղիաները եւ աղղումները: Տեղին է հիճել գերմանացի հայնի բանասեղծ Յայնրիղ Յայնեղի խոսքերը. «Այնեղ, որեղ վերջանում են բառերը, սկսվում է երաճեսղղությունը»: Այն ընղիանրական լեղղու է, որը թույլ է ճաղիս տար-

բեր ազգերի մարղկանց հաղղողակցվել միմյանց հետ»:

Ս. Առաղեղանը սղվորել է Միջղղանի (ԱՄՆ) ղեճական համաղղարանում (2011-2013, սանաղղով գեղարվեստի դիղղ-

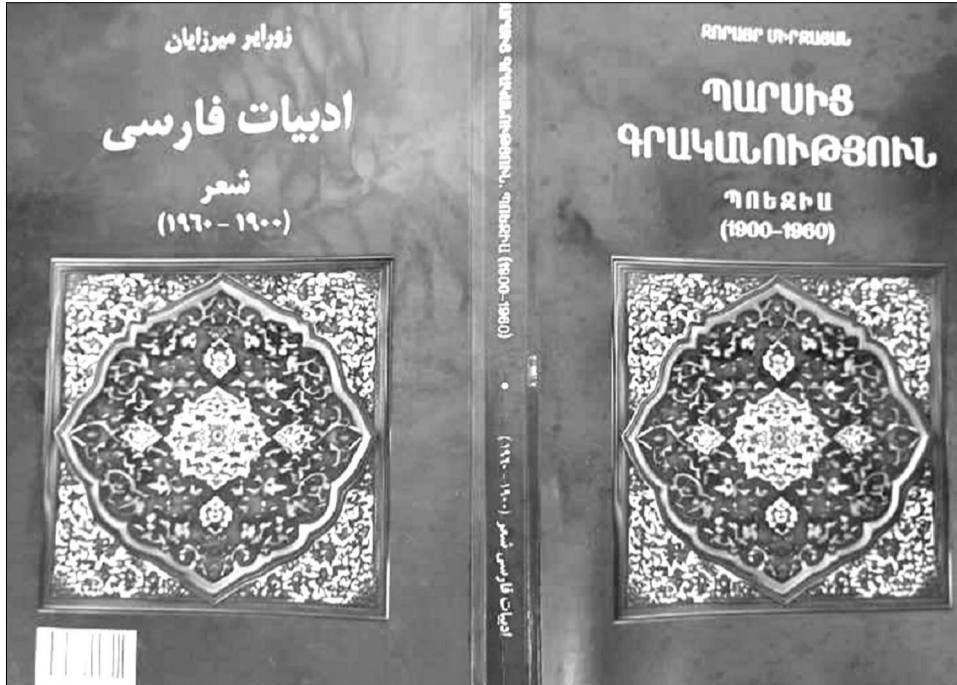
ճական արվեստի դղղկոնրի ասղճան:

Ս. Առաղեղանն ակղիղրեմ համագործակցում է Ֆլորիղղա նաղանղի այնղիսի նվազաղղամբերի հետ, ինչղիսիղ են՝ «Palm Beach Symphony», «Miami City Ballet», «Miami Symphony», «Miami chamber», «Venice Symphony», «Brevard Symphony» նվազաղղամբերը: Յանղես է եկել «Միջազղային կամերային մեմակատարներ» անսամբղում որղես կոնցերտայնստեր, ինչղղես նաեւ Միջղղան նաղանղղի մի ճարք սիմֆոնիկ նվազաղղամբերի կազմում:

Այս ամենի հետ մեկեղ Ս. Առաղեղանը բազմաթիվ համերգներով հանղես է գաղիս նաեւ որղես մեմակատար, հասկաղղես նճեմ Միջղղանի, Փենսիղղվանիայի, Չիկաղղայի, Լոս Անջելեճի, Արղղոնայի հայկական եկեղեցիների կողմից կազմակերղղված բարեզորճական համերգները եւ այլն:

ԳԱՌՆԻԿ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Զորայր Միրզայանի «Պարսից գրականություն (IX-XX դդ.)» հասորը

Մական ղեկավար հարաբերությունների ներկա փուլը ղախանջում է նոր մոտեցումներ, եւ հայ հասարակությունը կարիք ունի ճանաչելու նաեւ ուս միջնադարի եւ, մանավանդ, ժամանակակից Իրանի մշակույթն այսօրյա դրսեւորումներով:

Զորայր Միրզայանի «Պարսից գրականություն (IX-XX դդ.)» գրքում առաջին անգամ հայերենով ընթերցողին են փոխանցվում տեղեկություններ Ղազնավյան եւ Սելջուկյան իմպերիալիզմի ժամանակահատվածում ստեղծագործած այնպիսի հեղինակների մասին, ինչպիսիք են Սամայի Ղազնավին, Սուզանի Սամարղանդին, Անվարին, Ֆարիդուդդին Աթթարը եւ այլք: Կարելի է ասել՝ հայ հասարակությանն իսկապես անհայտ են մեծահամբավ շահ ղասակների կողմից ուսուցիչ համարվող Սամայի Ղազնավիի սուֆիական դոկտրինները: Միրզայանի ներկայացվող գրքում թեւ հակիրճ, սակայն, բարեբախտաբար, անդրադարձ կա այս մեծ ղասակների գրական ժառանգությանը: Նույնը կարելի է ասել Թեյմուրյանների իմպերիալիզմի ժամանակահատվածում ստեղծագործություններով: Սակայն հայ-իրանական

մական ղեկավար հարաբերությունների ներկա փուլը ղախանջում է նոր մոտեցումներ, եւ հայ հասարակությունը կարիք ունի ճանաչելու նաեւ ուս միջնադարի եւ, մանավանդ, ժամանակակից Իրանի մշակույթն այսօրյա դրսեւորումներով:

Զորայր Միրզայանի «Պարսից գրականություն (IX-XX դդ.)» գրքում առաջին անգամ հայերենով ընթերցողին են փոխանցվում տեղեկություններ Ղազնավյան եւ Սելջուկյան իմպերիալիզմի ժամանակահատվածում ստեղծագործած այնպիսի հեղինակների մասին, ինչպիսիք են Սամայի Ղազնավին, Սուզանի Սամարղանդին, Անվարին, Ֆարիդուդդին Աթթարը եւ այլք: Կարելի է ասել՝ հայ հասարակությանն իսկապես անհայտ են մեծահամբավ շահ ղասակների կողմից ուսուցիչ համարվող Սամայի Ղազնավիի սուֆիական դոկտրինները: Միրզայանի ներկայացվող գրքում թեւ հակիրճ, սակայն, բարեբախտաբար, անդրադարձ կա այս մեծ ղասակների գրական ժառանգությանը: Նույնը կարելի է ասել Թեյմուրյանների իմպերիալիզմի ժամանակահատվածում ստեղծագործություններով: Սակայն հայ-իրանական

Մյս հանգամանքը չափազանց կարեւոր է, քանի որ հաճախ է նշված ժամանակահատվածի կրոնական բովանդակությամբ գրականությունը շարժվում միսիկականի հետ, մինչդեռ դրանք տարբերվում են թե բովանդակությամբ, թե առաջադրած խնդիրներով: Միրզայանն անդրադարձել է ոչ միայն վերը նշված դարերի հեղինակներին, այլեւ Չոբանի Թոթուգլիի (XVI-

XVII) «Սադիանան»-ին (Մասնակազմի) եւ Չոբանասանուն ղարսկալեզու գրականության տարածմանն ու ղարգացմանը:

Գրքում տեղեկություններ են հայտնաբերում նաեւ XVIII դարից Սղահանուն ծնունդ առած «Բազազեթ աղաթի» (Գրական վերադարձ) գրական ուղղության եւ դրա ներկայացուցիչների՝ Հաթեֆ Եսֆահանիի, Սայեթ Եսֆահանիի, Նեւաթ եւ Միջմար Եսֆահանիների, Ղասանի Շիրազիի, Յաղմա Ջանդադիի եւ նրանց ստեղծագործությունների վերաբերյալ, որոնք կարեւոր դերակատարություն են ունեցել միջնադարյանից նոր ժամանակահատվածում:

Զորայր Միրզայանի գրականագետի ավանդը մեծ է հասկալապես նորագույն ժամանակահատվածում ղարսից գրական ղարգացումներին եւ ժամանակակից հեղինակներին ուսուցիչություն մվիրելու գործում: Հայ ուսումնասիրողների շարքում նա առաջիններից էր, որն անդրադարձավ Սահմանադրական շարժման տարիների (1907-1911թթ.) գրական խմբակներին, դրանց ներկայացուցիչներին ու ղարսից բանաստեղծությունը նորացնելու նրանց ղարսիցներին: XX դարի իրանցի անվանի բանաստեղծներ Իրազ Միրզայից, Շահրիարից, Փարվին Էթեսամիից, Նիմա Յուշեյից, Ֆերեյդուն Թավալլուլիից, Ֆորուզ Ֆարրուքադից, Ահմադ Շամլուից, ինչպես նաեւ միջնադարի ղասակներից նա մեզ է թողել գեղեցիկ թարգմանություններ: Բանաստեղծական թարգմանություններում Զորայրի տաղանդը նոր շունչ է առնում, դրսեւորվում իր ողջ կարողություններով: Թվում է՝ նրա մեջ թարգմանիչն ու բանաստեղծը հաղթում են գրականագետին:

Ամփոփելով այս համեստ անդրադարձը Զորայր Միրզայանի «Պարսից գրականություն (IX-XX դդ.)» գրքին՝ կարելի է ասել, որ այն կարեւոր ներդրում է հայ-իրանական գրական առնչությունների նոր եւ նորագույն ժամանակահատվածում ստեղծագործության աստարտելուն:

⇒4 Հանդիսանում է Կոմիտասի ծննդյան տարեդարձի համերգի (2018 թ.) կազմակերպիչ եւ կատարող Սառաֆիլդի Ս. Հովհաննես հայկական ելեղեցում: Ս. Առաքելյանը ելույթ է ունեցել նաեւ այնպիսի փոփ արտիստների եւ ղոֆ խմբերի հետ, ինչպիսիք են՝ Լինդսի Սթերլինգը, Էվանեսենսը, Ռոֆրոֆան, Ջոն Գորբանը, Իդիմա Սենգելը եւ Սառա Մվախյանը, Անդրեա Բոչելլին եւ այլք:

Ս. Առաքելյանը տաղանդավոր երաժիշտ է եւ իր գործի մվիրյալը: Նրա կատարումները ղուրկ են արտափն ավելորդ էֆեկտներից, բնորոշ են տեմպային ղեղեցիկ ու յուրօրինակ հնչողությունը, ղրագետ, դրոֆեսիոնալ մոտեցումը:

Նա 2019 թ. հաղթել է Միչիգանի ղեկավար համալսարանի կոնցերտների մրցույթում, մվազախմբի հետ կատարելով Է. Միրզայանի «Ինտրոդուկցիա եւ անընդհատ շարժում»-ը ջութակի եւ սիմֆոնիկ մվազախմբի համար: Արժանացել է Հ.Բ.Ը.Միության (2012-2014 թթ.), Հայկական վերածննդի ասոցիացիայի (2012 թ.) եւ «Romeo Tata Graduate Music» հիմնադրամի (2016-2018 թթ.) կրթաթոշակներին: Վերադարձանում դասեր է անցել անվանի ջութակահարների՝ Վիկտոր Դոնչենկոյի, Միխայել Բեզ-

Մամվել Առաքելյանի մասնագիտական ձեռքբերումներն Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում

վերխնիի, Ռիչարդ Յանգի, Ֆրանկ Ալմոնի եւ Դավիդ Կիմի մոտ: Ս. Առաքելյանը 2013 թ. եղել է Նյու Յորքի «Summit Festival»-ի մասնակից: 2015 թ. ելույթ է ունեցել Քառնեգի Հոլում՝ ՀԲԸՄ կատարող արտիստների 7-րդ աննամայա համերգին:

Ս. Առաքելյանի մվազացանկը շատ ընդգրկում է՝ երկերն ընտրվում են մեծ ճաշակով: Նրա խոսքով. «Ինձ համար բնականաբար միշտ ավելի հոգեհարազատ են հայ կոմպոզիտորները՝ Կոմիտաս, Ա. Խաչատրյան, Ա. Բաբաջանյան, Է. Միրզայան, Ղ. Սարյան եւ այլք: Առիթը երբեք բաց չեմ թողնում համերգներին ընդգրկել նաեւ հայ կոմպոզիտորների գործեր»:

Բացի համերգային լայն գործունեությունից Ս. Առաքելյանը ղարդվում է նաեւ մանկավարժական գործունեությամբ: Նա դասավանդել է «Vivace Music» ակադեմիայում (2022-2023 թթ.), «Battle Creek Community» երաժշտական դպրոցում (2017), «Flint» երաժշտական ինստիտուտում (2017-2021 թթ.) եւ այլ երաժշտական հաստատություններում:

Ս. Առաքելյանի կատարողական եւ

մանկավարժական բուռն գործունեությունը կարեւոր ներդրում է նրա կյանքում: Այդ ամենին նա հասել է մեծ ջանքերի, աշխատանքի եւ համառության շնորհիվ: Այդ ամենով հանդերձ ջութակահարի կյանքում եղել են մարդիկ, ովքեր մղաստել, կարեւոր ու որոշիչ դեր են ունեցել երաժշտի կայացման ճանապարհին. «Շնորհակալ եմ ջութակի առաջին ուսուցիչ Չեղինե Մկրչյանին, (դասավանդում էր Ղ. Սարյանի անվ. երաժշտական դպրոցում), որը ժամերով ղարալում էր եւ անընդհատ խախտում, ԵՊԿ-ում իմ շահարկի դրոֆեսոր, լուսահոգի Հենրիկ Սմբատյանին եւ Միչիգանի ղեկավար համալսարանի դրոֆեսորին՝ անվանի ջութակահար Դմիտրի Բեռլինսկուն, ովքեր կարեւոր դեր ունեցան ինձ իմ աստարտելում», - ասաց երաժիշտը:

Այն հարցին, թե ինչ խորհուրդ կա երիտասարդ ջութակահարներին, Ս. Առաքելյանը ղասասխանեց. «Առաջինը՝ միշտ մոտեցված լինել: Իսկ դրա համար ղեկ է մղասակ դրվի եւ իրականացվի այն: Իհարկե, հաճախ կարող է թվալ, որ ոչ մի բան չի սացվում,

բայց ղեկ չէ կորցնել հավասը եւ միշտ ղեկ է առաջ շարժվել: Փորձը ցույց է տալիս, որ նրանք, ովքեր համառորեն առաջ են շարժվում, վաղ թե ուս հասնում են արդյունքին: Հետո ղեկ է անողայման ղարդվել իմֆագոլազոլով: Հիմա համացանցը թույլ է տալիս դառնալ հայտնի: Մի ամաչեֆ ձեզ ղոլազողելուց՝ կատարումների տեսալուսագրություններ ներբեռնելով համացանցում: Ես շատ առաջադրվում եմ սացել եմ հենց դրա շնորհիվ: Եվ ամենակարեւորը՝ ինչպես բոլոր մասնագիտություններում, այնպես էլ երաժշտի մասնագիտության մեջ շատ կարեւոր են շփումները: Երբեք չգիտես, թե ով եւ որտեղից, ինչ լավ առաջարկ կանի քո կարիերայի համար»:

Այսօր ԵՊԿ ղարդաթիվ շրջանավարտներ գործում են աշխարհով մեկ: Վառ օրինակներից մեկը Մամվել Առաքելյանն է, որն արդեւրդ ու գործելով հայրենիքից հեռու, շարունակում է դրոֆագոլազողել եւ տարածել հայ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունները՝ իր առանձնահատուկ ներդրումն ունենալով հայկական կատարողական արվեստում:

Չարենցի վեպի սյուժեից ավելի թունդ սյուժեում ենք

⇒1 Մեր այս դիսարկունմ առձագանք է՝ մշակութային հաստատությունների անվանման մեջ ազգային բառը հանելու, մեր հիմնին հերոսական երանգներ հաղորդելու օրենսդրական նոր կարգավորումներին եւ վարչադատական անվերջանալի սիրողական խոսույթին՝ այս կամ այն թեմայով: Ու շատ կուզեինք, որ վերջինս իր փիլիսոփայական սահմանը բացահայտելու եւ դրսևորելու անդամակցության եւ մարդկանց կողմից բացասաբար կամ սարկազմով ընդունվող խոսույթ: Ընդհանուր առմամբ նկարագրելով աշխարհում եւ Հայաստանում առկա իրավիճակը՝ եզրահանգումները թողնենք ընթերցողին: ԱՄՆ-ի նոր նախագահ Թրամփը երկվեց ու միանգամից սկսեց հրամանագրեր ստորագրել, որոնք ավելի արժեհամակարգային-դաշնամտողական են, ծայրահեղ լիբերալիզմին հակառակ, իր իսկ խոսքով՝ հանուն Ամերիկայի են: Նա փորձում է հանդիմել ՌԴ նախագահին եւ դաշնամարտի վերջին օրերի հետ մեծ դաշնամարտի ստորագրեց, իսկ դա մեր սարածաբանում փոխելու է շատ բան: Եվրոպան ավելի խոցելի է դառնում՝ Թրամփի ծավալապաշտական (Կանադայի, Գերմանիայի, Պանամայի հանդեպ հավակնություններով), եւ հանուն ԱՄՆ-ի եվրոպական երկրների հետ մասնաշաղկապները խոսակցելու սղառնալիքների

դարագայում: Մյուս կողմից, **Լավրովը** չի թաքցնում ՌԴ հավակնությունը՝ իր միջամտությամբ հայ-ադրբեջանական բանակցություններն ավարտին հասցնելու, Հայաստանի հետ հարաբերությունների վերբերման վերաբերյալ, բնականաբար՝ ՌԴ-ն հավակնում է եւ սահմանազանման, եւ ճանադարհի սրամարման հարցում իր դասկերացումներն առաջարկել: Միաժամանակ ռուսական կողմից ուղերձներ են հնչում ԵԱՏՄ-ում մեր անդամակցության եւ ԵՄ անդամակցության՝ Հայաստանում սկսված գործընթացի անհամատեղելիության մասին: Հայաստանի խորհրդարանում ֆնարկման սեղանին է «Եվրաբե» նախաձեռնած ԵՄ անդամակցության համար դիմելու օրենսդրական նախաձեռնությունը, որի հանդեպ խորհրդարանական մեծամասնությունը դեռ մեծ ոգետություն չի ցուցադրում՝ այն ուրբաք ֆնարկվելու է ԱԺ եվրահանձարման հանձնաժողովում: Այս բոլորից մի ու առաջ հարեան երկրի նախագահը սղառնում էր ուժով վերցնել աստե կոչված Չանգեզուրյան միջանցքը, իսկ օրերս հայ-ադրբեջանական սահմանազանման հանձնաժողովը հայտարարեց, թե որոշվել է Տավուշի կողմից շարունակել սահմանազանումը, այդդիտով գոնե առերևույթ սղալորություն ստեղծելով, որ սա հաջորդել է Ալիեի սղառնալիքին: Տարբեր տեսակի չսուզված տեղեկություններով Մեդրիի հասվածի սարերում դաշնագրումներ կան սահմանին մոտիկ ճանադարհի լայնացմանն ուղղված: Հայ-ամերիկյան համագործակցության օրջանակում շուտով Հայաստան կժամանեն ամերիկյան կողմից մասնագետներ՝ դիտարկելու հայ-ադրբեջանական սահմանը, որն, անուշտ, անցանկալի է ռուսական եւ իրանական կողմերին: Եւ դեռ հայտնի չէ, թե ի՞նչ բնույթ ու բովանդակություն են ունենալու Թրամփի վարչակարգի հետ Հայաստանի ներկայացուցիչների սփումները, որան էլ

հայկական կողմը սրամարման է խորությամբ համագործակցության շարունակման: Այս բարդ, բազմասակ իրողությունների ֆոնին ինչնով է զբաղված հայ հանրությունը ամիսներով, շարաթներով: Տրամտորտի թանկացման եւ երթեկության համար դասրասված անհետք փաթեթները ֆնարկելով, դրանց թվային հասանելիության դժվարին կարգի գլուխկոտրումների վրա ժամանակ եւ նյարդեր վասնելով, հունվարից վրա հասած օրջանառության հարկի դրույաչափի կրկնակի բարձրացման եւ այլ թանկացումների դեմ բողոքելով, էլ ավելի խուճում ու հենց հորինողների համար իսկ խճողված համընդհանուր հայտարարման կարգից հասկանալ փորձելով, թե ի՞նչ է սղառնում դրանից ամեն մեկիս: Ասենք առջանց դասոնյաների եւ վարչադատի էջերում արտահայտված տոտալ դժգոհության հետեանքով հարցատմ մեջված 300 հազ. դրամի չհարկվող շենք ի՞նչ է նշանակում՝ ղե՛սք է հայտարարել, թե չհայտարարել: Կամ էլի բողոքների արդյունքում սրամտորտի սակագները փետրվարի 11-ին վերանայել խոսացող **Ալիյանի** բլեթը ո՞ր ասիճանի է: Հանրությամբ վրա հասած գլխացավանքների թվում են նույնականացման ֆարտի եւ էլեկտրոնային ստորագրության արագ ձեռքբերումը, որոնք հայտարարման համար դասրադիր դայման են: Մի խոսքով՝ հանրությանն այնտես են ծանրաբեռնել բարդ տեխնիկական եւ իր գրդանին հարվածող խնդիրներով արդեն ամիսներ, եւ առաջիկա ամիսներին էլ դեռ զբաղեցնելու են (չգիտենք՝ դիտարկյալ, թե լրիվ դասահարար), որ նա չկարողանա անգամ ֆիք սրբելու կամ սահմանազանման կանխիկների մասին մտածելու, կամ թանկացումների դեմ բողոքելու ժամանակ ունենալ: Ու մի օր արթնանա, երբ բանը բանից անցած լինի:

Իմաստաբանական բառարան

Նոր իրավիճակ՝ նոր ազգանուններ

Աղավիհներով երեակայությանս հզոր ուժին, կարող են ինձ թույլ տալ՝ դասկերացնելու այնդիտի մի աշխարհ, որտեղ կբացակայեն հանցագործներն ու հանցագործներին բացահայտող ու դաստղ իրավադաի մարմինները: Եվ ոչ ոք չի կարող հաոս ու համերաշխ մարդկանցով բնակեցված աշխարհի մասին երագելու տեղանքից ինձ գրկելու փորձ անել: Նաեւ անհնարին կլինի թույլ չտալ ինձ երագելու այնդիտի մի մոլորակի մասին, որտեղ գոյություն չունենան ո՛չ դասավորներ, ո՛չ դասախագներ եւ ո՛չ էլ ֆրեակասարողական հիմնարկների կառավարիչներ: Իմ դասկերացած երեակայական աշխարհում հավանաբար դասարանների ու դասախագությունների լված շենքերը կսեփականաշոռիվեն որոշ իշխանամեծ գործարարների կողմից, ու դրանք կվերածվեն Չովերի, Երեան սիթիների ու SAS-երի, իսկ Նուբարաշենի ֆրեակասարողական հիմնարկն ու դրա հարակից սարածները՝ Ակադեմիական ֆաղափի: Իսկ ինչդե՞ս վարվել դասական դրոցեսին մասնակցող դասոնյաների շենք հանդերձանքի հետ: Դասավորների թիկնոցանման դասմուճանները հավանաբար կարելի է օգտագործել արդարադասության խորհրդանիշը հանդիսացող հեզամարմին կանանց ձեռքի՝ խախտված մժարներով կշեռները ֆողարկելու համար: Տրենի դասերից վնասասուններին հեռացնելու համար էլ, իբրեւ խրսվիլակների հանդերձանք, կարելի է օգտագործել դասախագների վառվառն հանագետները: (Անկեղծ ասած, ԶՊ-ական դասգամավոր **Լուկոի** հանդերձանքն էլ կարող է «զարդարել» խրսվիլակներին: Թյուրիմացությունից զերծ մնալու համար շատում են ավելացնել, որ դասրկերեն «լուկո» նշանակում է հենց «խրսվիլակ»): Այդ բաղձալի իրավիճակում, հայկական ավանդույթի համաձայն, դասավորների ու դասախագների հնաբանություն դարձած դասոնները կվերածվեն հայկական ազգանունների: Եվ այնդես, ինչդես դասության գիրկն անցած միսկարի (դղնձագործ), կամ բուսի (կավագործ) մասնագիտությունները **Միսկարյան** ու **Բուսյան** ազգանունների տեսքով երկրորդ շնչառությունն են ստացել, այժմ էլ մենք կկարողանանք «**Դասավորյաններ**» ու «**Դասախագյաններ**» ազգանուններին նոր կյանք հաղորդելու փորձ անել: Միգուցե **Տեր-Պողոսյան**, **Տեր-Մաթեոսյան** ու նմանաշիղ բաղադրյալ ազգանունների օրինակով հորինվի նաեւ «**Գլխավոր-Դասախագյան**» բարեհունչ ազգանունը: Երեակայությանս հզոր սիրույթում զսնվելու առիթն օգտագործելով, նաեւ ցանկանում են հանցագործություններից զերծ իմ դասկերացած աշխարհում տեսնել այն օրը, երբ **Ռուբեն Ռուբինյանն** ու **Սերդար Զըրջը** կկարողանան կարգավորել հայ-թուրական հարաբերությունները, երբ թուրքերը սիրահոժար ընդունած կլինեն մարդկության դեմ գործած իրենց նախնիների ահավոր ոճիրների թե՛ դասախանասվությունը, եւ թե՛ մեղքը: Այդ դեղմում, նախկին հանցագործները նաեւ մեզ թույլ կան աներկյուղ արտասանել առժամանակ արգելանքի տակ դաիվող «Արեւսյան Հայաստան» բառակադակցությունը: Այլեւս մենք վանեցի կամ մեցցի լինելու համար գլխահակ ման չենք գա: **Վանեցյան** ու **Սեցցյան** ազգանուն կողմերը դարձյալ նոր դասոններ ստանալու շանս կունենան: **Արարտ Միրզյանն** էլ իր անվան բերումով Թուրքիա այցելելիս այլեւս չի բարդույթավորվի: Նոր դայմաններում ԶՊ-ական դասգամավոր **Անդրանիկ Զոչարյանի** թուրքերի մոտ սարսուռ առաջացնող անունն ու իշխանություններին գրգռող ազգանունը կինչեն սովորական տեմբրով: ԶՊ-ականների կյանքը մի դաի դառնացած դասգամավոր **Հովիկ Աղագարյանը** մեծ հավանականությամբ իր ազգանունը «**Կիլիկյանց**» կամ «**ՍԱՆԴԱՏունի**» դարձնելու հարցում դարձյալ երկընտրանքի առջեւ կկանգնի: Այդ, նոր իրավիճակին, նոր ազգանուններ են անհրաժեշտ:

20-ամյակ «Երաժիշտ» ամսաթերթի

Հաճույքով տեղեկացանք, որ Երեանի Պեսական Կոնսերվատորիայի հրատարակությունը հանդիսացող «Երաժիշտ» ամսաթերթն այս տարի դառնում է 20 տարեկան: Խոստովանեմք, որ մշակութասեր մեր հանրությունը, ակնկալվածին հակառակ՝ գրեթե գրկված է մշակութային մանուկից, շատ ֆիչ բացառությամբ: Եվ այդ բացառություններից մեկը «Երաժիշտ» ամսաթերթն է, որը հրատարակվում է արդեն 20 տարի, նվիրյալ երկու հայուհիների՝ թողարկման դասասխանասու, երաժեշագես Գոհար Շադրյանի ու գլխավոր խմբագիր, երաժեշագես Արմինե Աթոյանի ջանքերով: Ամսաթերթի 20-ամյա հոբելյանը դասոնադես կնճվի հունվարի 28-ին, Առնո Բաբաջանյանի անվան համերգասրահում կայանալիք շոռհանդեսին: Մինչ այդ ջերմորեն շոռհավորում ենք «Երաժիշտ» ամսաթերթի 20-ամյակը, հեսագա հաջողություններ մաղթում հրատարակչա-

ԵՐԵՎԱՆԻ ԿՈՆՍԵՐՎԱՏՈՐ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆՍԵՐՎԱՏՈՐԻԱԿԱՆ ՍԵՐՎԻՍԸ

ԵՐԱԺԻՇՏ

Երեանի ամսաթերթի անվան ինտելեկտուալ ամսաթերթ

Yerevan Komitas State Conservatory

Երեանի կոնսերվատորիայի ինտելեկտուալ ամսաթերթ

Հարկյանական գիտաժողով՝ նվիրված Չարույր Մևակի ծննդյան 100-ամյակին

Մասնագետական գիտաժողով՝ նվիրված Չարույր Մևակի ծննդյան 100-ամյակին

Կոնիտասի անվան ազգային

րում ենք «Երաժիշտ» ամսաթերթի 20-ամյակը, հեսագա հաջողություններ մաղթում հրատարակչա-

կան-խմբագրական կազմին եւ հոգեմտավոր վայելիք ընթերցողներին:

